

A Magyar Köztársaság nevében!

A **Pécsi Ítéltábla** a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda által képviselt **dr. I.rendű felperes neve** I. rendű, **dr. II.rendű felperes neve** II. rendű, **kk. III.rendű felperes neve** III. rendű és **kk. IV.rendű felperes neve** IV. rendű (valamennyien ... alatti lakos) felpereseknek - a dr. Szende Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szende Csaba ügyvéd, fél címe 5) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr. Hergert Ibolya ügyvéd (címe) által képviselt Alperesi beavatkozó beavatkozott - a **B** Bíróság 2010. december 13. napján kelt 11.P.20.095/2010/29. számú közbenső ítélete ellen az alperes által 30. és 32. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felpereseknek együttesen 12.500 (tizenkettőezer-ötszáz) forint perköltsége merült fel.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes 1997-ben császármetszéssel szülte első gyermekét, a IV. rendű felperest. Az I. rendű felperesnek a III. rendű felperessel való terhessége zavartalan volt, a szülés várható idejét 2004. május 11-ében határozták meg. Ezt követően, 2004. május 15-én terminus túllépéssel került kórházi felvételre az I. rendű felperes az alperes jogelődjéhez (továbbiakban alperes), a **B** Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályára. A felvételi vizsgálatkor 11 óra 24 perckor fekvő helyzetben, a medencebemenetre illeszkedett magzati koponyát, jó magzati szív-működést, szűken egy ujjnyi méhszájat, csaknem kifejtett méhnyakat, álló magzatburkot észleltek. Az I. rendű felperest megfigyelés céljából a szülőszobán helyezték el. A

szülőszobai előkészítést követően 13 óra 45 perckor végeztek vizsgálatot. Ekkor jó magzati szív működést, 4-5 percenként jelentkező közepesnél renyhébb méhösszehúzóásokat, bő egy ujjnyi méhszájat, kifejtett nyakcsatornát, álló magzatburkot, a medencebemenetre nyomott magzati koponyát, a magzati nyílvarratnak az anyai medence harántátmérőjében való elhelyezkedését írták le. A magzati szív működés és méhtevékenység együttes vizsgálatára CTG észlelést rendeltek. 14 óra 45 perckor került sor újabb vizsgálatra, amely során közepesnél renyhébb fájások mellett 2 ujjnyi méhszájat, kifejtett nyakcsatornát észleltek, 15 óra 15 perckor a korábbi fájások mellett a fájásszünetekben a magzati szív működés minimumát 83/percnek írták le. Ekkor az I. rendű felperest oldalra fektették, maszkon át oxigént kapott, további CTG észlelés mellett. Ezt követően 15 óra 20 perckor jó magzati szívhangokat észleltek. Ezután a magzatburkot megrepesztették. Ennek során közepes mennyiségű tiszta magzatvíz ömlött el. A burokrepesztést követően is jó magzati szívhangokat észleltek. A magzati koponya nyílvarrata a medencebemenet harántátmérőjében volt tapintható. Ezután oxytocinos infúziót, majd 15 óra 30 perckor gerinc közeli érzéstelenítést kötöttek be az I. rendű felperesnek.

A szülés során 13 óra 35 percet követően átmeneti magzati szív működés lassulások jelentek meg, amelyek 16.00 órát követően időnként, majd egyre gyakrabban jelentkeztek és egyre súlyosabbá váltak.

16 óra 30 perckor az oxytocinos infúzió mellett is közepesnél renyhébb fájások voltak, a magzati koponya a medencebemenet kis kerületével rögzült, kevés tiszta magzatvíz csorgott, a korábbi műteti heg érzéketlen volt. Ekkor a méhszáj 3 ujjnyi volt, a nyílvarrat a bemenet harántátmérőjében volt tapintható, a kiskutacs jobbra tekintett. 17 óra 30 perckor a korábbi vizsgálatokkal egyező státuszt észleltek azzal az eltéréssel, hogy a méhszáj már 4 ujjnyi volt.

18.00 órakor a fájásokkal szinkron magzati szív működés lassulásokat írtak le, infúzió mellett közepes erősségű fájások voltak. A magzati koponya a medence bemenetben nagy kerületével rögzült, a műteti heg továbbra sem volt érzékeny. A méhszáj eltűnt, a nyílvarrat a medencebemenet bal ferde átmérőjében volt tapintható, a kiskutacs jobbra tekintett. 18 óra 20 perckor késői típusú, egyre súlyosbodó magzati szív működés lassulást észleltek, az oxytocinos infúzió mellett 3-4 percenként jelentkező, közepes erősségű fájások mellett. A magzati koponya a medencebemenet legnagyobb kerületében rögzült, kevés tiszta magzatvíz csorgott és a korábbi műteti heg fájdalmassá vált. Hüvelyi vizsgálat során észlelték, hogy az eltűnt méhszáj mellett a nyílvarrat a medencebemenet egyenes átmérőjébe került.

A koponya beilleszkedési rendellenessége miatt a spontán szülés nem volt lehetséges, a szívhangok egyre inkább lassultak, a korábbi császármetszéses heg fájdalmassá vált, a heg szétválása fenyegetett, ezért a szülés azonnali sürgős császármetszéssel történő befejezését tervezték. Az oxytocinos infúzió adását megszüntették, az I. rendű felperest a műtethez előkészítették.

A III. rendű felperes 2004. május 5-én 18 óra 30 perckor császármetszéssel született meg, állapotát Apgar: 1/3 értékkel jellemezték. A III. rendű felperes gyors köldökzsinór ellátás után azonnal átadták az újszülöttgyógyász szakorvosnak. Az anyai hasüreg megnyitásakor észlelték, hogy a magzat koponyája a hasüregben

van, a korábbi császármetszés hege szétvált. Az újszülött kiemelése és átadása után a műtétet különösebb szövődmény nélkül fejezték be.

A III. rendű felperes kiemelését követően tónustalan, sápadt volt, légzése nem volt, szívműködése 10-20/perc volt. Garatleszívás során meconiummal festenyzett váladékot nyertek. Ballonos lélegeztetést kezdtek, gyomorszondát helyeztek be, majd 2-3 perc után szívritmusa jó lett, légzése azonban változatlanul nem volt, ezért intubálták. Spontán légzése 20 perc után tért vissza, átmeneti lélegeztetés mellett sav-bázis szintjének helyreállítását gyógyszeresen végezték. 19 óra 15 perckor szállították a ... Tudományegyetem Gyermekklinikájának problémás újszülötteket ellátó intenzív részlegére, ahol felvételekor súlyos általános állapotban találták, kóros idegrendszeri tüneteket mutatott.

A III. rendű felperes súlyos asphyxiás állapota következtében idegrendszere kórosan és véglegesen károsodott, közepesen súlyos, bal túlsúlyú végtag izomgyengeségben szenved, nála a csípő- és térdizületekben 10-10 fokos hajlításos merevség, a lábak bal túlsúlyú talpi hajlításos tartása, a végtagokban bal túlsúlyú mérsékelt hajlításos tónusfokozódás áll fenn. Jární járókeret segítségével kb.20 métert tud, beszéde nehezen érthető, szobatisztasága már kialakult. Egész életében gondozásra, illetve egész napos felügyeletre szorul.

A magzati ún. DIP II. típusú lassulások a magzat veszélyeztetettségét, méhen belüli oxigénhiányos állapotát jelzik. A méhen belüli magzati veszélyeztetettség mértékét objektív módon a magzati fejbőrből vett vérminta elemzése alapján lehet meghatározni. A perbeli esetben a magzati fejbőrből történő vérvétel elmaradt, bár a CTG regisztrátumok alapján az 16.000 órát követően, de legkésőbb 17.000 órakor indokolt lett volna.

A perbeli esetben a magzati szívhang lassulások észlelése miatt - a magzati pH ismerete nélkül is -már 17 óra 30 perckor, de legkésőbb 17 óra 50 perckor dönthettek volna úgy az alperes orvosai, hogy a szülést császármetszéssel fejezik be.

A felperesek keresetükben az I. és II. rendű felperesek javára személyenként 7.000.000, a III. rendű felperes részére 17.000.000, a IV. rendű felperesnek 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, továbbá az I. és II. rendű felperesek részére egyetemlegesen 15.000.000 forint vagyoni kártérítés, valamint 2010. január 1-től havi 250.000 forint költség- és jövedelempótló kártérítési járadék megfizetésére kérték az alperes kötelezését.

Az alperes és a beavatkozó a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes által működtetett kórházban 2004. május 15. napján az I. rendű felperes egészségügyi ellátása, szülésvezetése során a magzati fejbőrből történő vérvétel elmaradása, a CTG észlelés eredményeinek nem megfelelő értékelése, a császármetszés nem megfelelő időben történő elvégzése és ennek nyomán a III. rendű felperes krónikus magzati oxigénhiányos állapota, az utóbbiból eredő agyi károsodás csekély mértékű bekövetkezése, az I. rendű felperes hegészétválása miatt

az alperes a felpereseknek teljes körű kártérítő felelősséggel tartozik.

Az alperes kártérítési felelősségét Eü. tv. 77.§ (3) bekezdésére, a Ptk. 318.§ (1), 339.§ (1) és 348.§ (1) bekezdéseire, valamint a Ptk. 84.§ (1) bekezdés e) pontjára alapította. Utalt arra, hogy károkozás - amennyiben a törvény kivételt nem tesz - jogellenes magatartásnak minősül. A II. rendű felperes testi- és lelki egészséghez, az I., II. és IV. rendű felperesek teljes egész és egészséges családban éléshez fűződő személyiségi joga sérült a perbeli esetben bekövetkezett károsodással. A kár bekövetkezése és alperese jogellenes magatartása között - a perben beszerzett igazságügyi orvos-szakértői vélemény szerint - az okozati összefüggés fennáll.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett, aggálytalan igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapította azt is, hogy az alperes nem az elvárható gondossággal járt el, amikor az I. rendű felperes felvételekor nem végeztek ún. felvételi amnioszkópiát, de főleg akkor, amikor a CTG észlelés során tapasztalható, már korai időszakban megjelenő átmeneti magzati szívműködés lassulások után 16.000 órát követően időnként jelentkező, majd később egyre gyakoribbá és egyre súlyosabbá váló ún. késői, fájások utáni magzati szívműködés lassulások (DIP II.) lassulások jelentkezésekor nem végeztek fejbőrvérvételt magzati pH meghatározásra, illetve nem kellő időben intézkedtek a szülés császármetszéssel való befejezéséről. A perbeli esetben a magzati pH ismerete nélkül is már 17 óra 30 perckor, de legkésőbb 17 óra 50 perckor dönthettek volna, illetve dönteni kellett volna a császármetszés elvégzéséről. A műtét indikációját a magzat rossz méhen belüli állapotán kívül a kórelőzményben szereplő császármetszés (amelyre szintén a magzat méhen belüli oxigénhiányos állapota miatt került sor), az anya relatíve idős kora, azaz 38. életéve, a terminus túllépés, valamint az anyai kéthegyű szívbillentyű előesés tünet-együttese jelentette volna.

Megállapította a szakértő azt is, hogy amennyiben legalább 30 perccel korábban kiemelték volna a magzatot, akkor az újszülött agyi károsodása nagy valószínűséggel nem következett volna be, esetlegesen a hegyszétválás is megelőzhető lett volna, minden esetre nagyobb lett volna az esély arra, hogy az agyi károsodás nem következik be, vagy kevésbé súlyos formában alakul ki, illetve, hogy a hegyszétválás nem jön létre.

Megállapította ezért az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a fentiekre tekintettel a kártérítési felelősség alól nem tudta magát kimenteni.

A közbenső ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása, valamint a felperesek perköltségben való marasztalása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Arra hivatkozott, hogy a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény az újszülött agyi károsodásának nem egyedüli, kizárólagos okaként határozza meg azt, hogy 30 perces késedelemmel történt a magzat kiemelése. Hivatkozott arra, hogy az egészségromlás okai között szerepelt az édesanya 38. életéve és az anya szívbetegsége is, s az egészségügyi ellátást nyújtó kórház működési körén kívül eső, a károsodásban közreható egyéb okok tekintetében nem telepíthető felelősség az alperesre. Kétségesnek tartotta ezért az alperes teljes kártérítési felelősségének fennállását. Állította, hogy a császármetszést az alperes a tőle elvárható gondossággal végezte el.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalására irányult. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes életkora, illetve szívbetegsége a szakértői vélemény szerint nem az újszülött III. rendű felperes agyi károsodásának és egészségromlásának okai, hanem a profilitikus császármetszés elvégzésének indikációi között szerepelt. Hivatkozott arra is, hogy a felróhatóság alól a perben az alperes akkor menthette volna ki magát, hogy az adott helyzetben elvárható, az Eü. tv. 77.§ (3) bekezdésében foglalt magatartást tanúsította volna, és a károsodás ennek ellenére következett volna be, illetve annak bizonyításával, hogy nem az elvárható gondossággal végezte ugyan a tevékenységét, de amennyiben úgy járt volna el, akkor is teljes bizonyossággal, ugyanolyan mértékű károsodás következett volna be. Utalt arra, hogy az alperesnek a felróhatóság alóli mentesüléshez kétséget kizárólagot kell igazolnia, így amennyiben az esély csökkenése vagy elvétele igazolható, az a teljes kártérítési felelősség fennállását vonja maga után alperesi oldalon.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a döntése meghozatalához szükséges körben a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául.

A helyes tényállásból helyes jogi következtetések levonásával hozta meg érdemi döntését is, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) és 254.§ (3) bekezdése alapján helyes indokaira tekintettel hagyta helyben.

A fellebbezéssel összefüggésben arra utal a másodfokú bíróság - egyetértve a felperesek fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal -, hogy a perben beszerzett aggálytalan és egyértelmű igazságügyi szakértői vélemény nem a III. rendű felperesi károsodás okaként, hanem a császármetszés indikációjaként jelölte meg az I. rendű felperes 38. életévét és szívbetegségét.

Az irányadó bírói gyakorlat a gyógyulási esély elvesztését kártérítési felelősséget megalapozó hátrányos következményként értékeli. Az esély elvesztése önmagában is hátrány, ezért kárnak minősül, az oksági összefüggésnek azonban relevánsnak kell lennie. Az orvosi közrehatás akkor tekinthető relevánsnak ilyen esetben, ha betegnek értékelhető esélye lett volna megfelelő kezelés esetén a károsodás elmaradására vagy kevésbé súlyos bekövetkezésére. E körben elegendő volt a felperesek részéről annak valószínűsítése, hogy a III. rendű felperes károsodásának elmaradására vagy kevésbé súlyos formában való kialakulására reális esély lett volna az alperes késedelme, illetve mulasztása hiányában. Az esély elvesztését a perbeli esetben a szakértői vélemény kétséget kizáróan alátámasztotta.

A bírói gyakorlat szerint a gyógyító tevékenység során a szakmai előírásoknak megfelelő magatartásnak nem a jogellenesség, hanem a felróhatóság vizsgálata körében van jelentősége. Az alperesnek a felelősség alóli mentesüléshez azt kellett

volna bizonyítania, hogy az alperes 1997. évi CLIV. törvény (Eü. törvény) 77.§ (3) bekezdése szerint az ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, irányelvek betartásával járt el. A perben beszerezett igazságügyi orvos-szakértői vélemény egyértelműen bizonyította, hogy az alperes nem a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosság elvének megfelelően végezte a tevékenységét. Menteshetett volna a felelősség alól az alperes abban az esetben is, ha bizonyítja, hogy a III. rendű felperes agyi károsodása akkor is teljes bizonyossággal és a perbeli esettel egyező mértékben bekövetkezett volna, ha az alperes orvosai a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosság elvének megfelelően, 17 óra 30 perckor, de legkésőbb 17 óra 50 perckor a császármetszést elvégezték volna. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, hogy az alperes a kimentésnek ezt a formáját sem bizonyította.

A sikertelenül fellebbező alperes perköltséget nem igényelhet. A felperesek másodfokú eljárásban felmerült, nem meghatározható pertárgy érték után számított másodfokú perköltséget a másodfokú bíróság csak megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság fog ítéletében határozni.

Pécs, 2011. május 26.

Dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

Pécsi Ítélet

Pf.VI.20.421/2013/5. szám

A ... Ítélet a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd fél címe 6) által képviselt **dr. I.rendű felperes neve** I. rendű, **dr. II.rendű felperes neve** II. rendű, **kk. III.rendű felperes neve** III. rendű és a **kk. IV.rendű felperes neve** IV. rendű (valamennyien I.rendű felperes címe szám alatti lakos) felpereseknek - a dr. Joó Éva ügyvéd (fél címe 3) által képviselt **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - mely perbe az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott a dr. Hergert Ibolya ügyvéd által képviselt **Alperesi beavatkozó** beavatkozó - a **Pécsi Törvényszék** 2013. április 8. napján kelt 11.P.20.095/2010/76. számú ítélete ellen a felperesek által 80., a II. rendű alperes által 79. és 85. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja és a II. rendű alperes által az I. és II. rendű felperesek javára fizetendő 14.431.455 forint marasztalási összeget 15.131.465 (tizenötmillió-egyszázharmincegyezer-négyszázhatvanöt) forintra, ennek egyes résztételei közül

a 7.360.404 forintot 7.423.363 (hétmillió-négyszázhuszonháromezer-háromszáz-hatvanhárom) forintra,

a 759.099 forintot 1.396.150 (egymillió-háromszázkilencvenhatezer-egyszázötven) forintra,

a 2013. május 1. napjától kezdődően fizetendő havi 203.552 forint költségpótló járadékot havi 213.248 (kettőszáztizenháromezer-kettőszáznegyvennyolc) forintra,

az I. és II. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára fizetendő elsőfokú perköltség összegét 380.046 forintról 431.900 (négy százharmincegyezer-kilencszáz) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül 200.100 (kettőszázezer-egyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás fellebbezések elbírálása szempontjából releváns, másodfokú bíróság által pontosított adatai szerint az I. és II. rendű felperesek házastársak, a III. rendű és a IV. rendű felperesek a gyermekeik. A IV. rendű felperes 1997. évben egészségesen, a III. rendű felperes 2004. május 15. napján agykárosodással született, mivel az elhúzódó szülés során a II. rendű alperes jogelődjének orvosi megkésve döntöttek a császármetszésről. A III. rendű felperes idegrendszer az elszenvedett oxigénhiány miatt kórosan és véglegesen károsodott.

Az idegrendszeri károsodás következtében a III. rendű felperes nyaka és törzse tónustalan, végtagjait hajlításos tartásban tartja. Egyedül felállni, önállóan járni nem képes. Segítséggel felállítva, vezetve, hajlított csípővel és térdekkel néhány lépést tud megtenni, miközben sarkai nem érik a talajt. Kérdésre válaszolni beszédnehezítettsége miatt sikertelenül próbál, nála fokozott nyáladzás észlelhető. Önállóan étkezni nem tud, szobatisztasága kialakult, azonban ellátni magát nem tudja. Önálló életvitelre, önellátásra a jövőben sem lesz alkalmas. A születése óta folyamatos fejlesztő terápia eredményeként általános iskolai tanulmányait megkezdte, az iskolában folyamatosan konduktor segíti. Rendszeres logopédiai és fejlesztő foglalkozásokat, gyógytornát biztosítanak számára. Heti egy alkalommal gyógyúszáson vesz részt. Aktív kerekesszéke, ülőkorzettje, járókerete, alsó végtagi ortézisei és gyógycipője van.

Állandó felügyeletet, segítséget, kiszolgálást igényel, a fejlesztő gyakorlatokat az öt gondozók aktív részvételével képes végezni. Állapota egy egészséges gyermekhez képest három éves koráig átlagosan napi hat, három éves korától kezdődően átlagosan napi nyolc órai ápolási, gondozási többlettevékenységet indokolt és fog indokolni a jövőben is.

Többszempolási, gondozási a 2004. június 1. napjától 2004. december 31. napjáig tartó időszakban (214 napon át napi hat órában) 1274 óra időtartamban vált szükségessé, melynek ellenértéke 206,18 forint/óra, összesen 264.742 forint volt.

2005. január 1. napjától 2005. december 31. napjáig ezen a címen 2190 óra többletmunka merült fel, ellenértéke (egy órára eső 221,94 forint mellett) 486.049 forintot tett ki.

2006. január 1. napjától 2006. június 30. napjáig 181 napos időszakban 1086 óra gondozási többletráfördítés ellenértéke óránként 243,175 forinttal 264.088 forint volt.

2006. július 1. és 2006. augusztus 31. között 62 napot figyelembe véve napi hat óra ráfordítás 267,835 forint egy órára eső díjjal összesen 99.635 forintot tett ki.

2006. szeptember 1. és 2006. december 31. között 122 napra 732 órai munka ellenértéke ugyanezzel az óradíjjal 188.900 forint volt.

2007. január 1. és 2007. május 15. között 135 napra, 810 óra többletmunkára és 278,20 forint óradíjra figyelemmel 225.342 forint ellenértékű ápolási, gondozási többletmunka merült fel.

2007. május 16. napjától 2007. december 31. napjáig 230 nap napi nyolc órával és a fenti óradíjjal számolva 511.888 forintot tett ki.

2008. január 1. napjától december 31. napjáig 366 napon át nyolc órai, összesen 2920 óra többletmunkát fordítottak az I. és II. rendű felperesek ápolásra, gondozásra, ami 318,50 forint óradíjjal 932.568 forint volt.

2009. január 1. napjától június 30. napjáig 181 napos időtartamban 1448 munkaóra merült fel, 321,10 forint óradíjjal a kifejtett többletmunka ellenértéke 464.953 forint volt.

2009. július 1. napjától december 31. napjáig 184 nap időtartamban 323,05 forint/óradíjjal a munka ellenértéke 475.530 forintot tett ki.

2010. január 1. napjától 2010. december 31. napjáig 365 napon át egy hasonló életkorú gyermek által igényelt gondoskodáshoz képest többletként napi nyolc órában kellett gondozni, ápolni a III. rendű felperest, ami 2920 óra, 335,28 forint/óradíjjal ennek ellenértéke 979.018 forintban határozható meg.

2011. évben ugyancsak 2920 órára 332,04 forint/óradíjjal a kifejtett többletmunka ellenértéke 969.560 forintot tett ki.

2012. évben 366 napra 2928 óra ápolási, gondozási munka ellenértéke 401,515 forint/óradíjjal számolva 1.175.636 forint ellenértékű többletmunkát eredményezett.

2013. január és április hónapjai között 960 óra a fenti óradíjjal 385.454 forintot eredményez.

A teljes hátralék ezen a címen 2004. június 1. napjától 2013. április 30. napjáig 7.423.363 forint.

A III. rendű felperesnek 2013. május 1. napjától kezdődően, illetve a jövőben is szüksége lesz napi 8 órai többletgondoskodásra.

A III. rendű felperes otthonában a földön mászva közlekedik, így a háztartási munkák vonatkozásában napi másfél órai többlet-teendő merül fel az átlagosnál többszöri takarítással, ruházatának tisztításával.

A háztartási kisegítő többletköltsége 2004. június 1. napjától december 31. napjáig 321 órára 66.185 forint, 2005. évre 547,5 órára 121.512 forint, 2006. I. félévére 66.022 forint, 2006. július 1. napjától augusztus 31. napjáig 24.909 forint, 2006. szeptember 1-től december 31. napjáig 47.225 forint, 2007. évre 152.315 forint, 2008. évre 549 órára 174.856 forint, 2009. I. félévére 271,5 óra tekintetében 87.179 forint, 2009. II. félévére 276 óra vonatkozásában 89.162 forint, 2010. évre 547,5 órára 183.566 forint, 2011. évre ugyancsak 547,5 órára 181.792 forint, 2012. január 1. napjától 2013. április 30. napjáig 292.704 forint volt. Mindösszesen 1.487.427 forint háztartási többletköltség merült fel.

A III. rendű felperes szükségleteire figyelemmel 2013. május 1. napjától kezdődően a jövőre nézve is indokolt és szükséges lesz havi 45 óra háztartási többletmunka, aminek az ellenértéke 18.068 forintban számítható.

A különböző fejlesztő programok, terápiás kezelések, gyógytorna, gyógyúszás igénybevétele, alkalmazása indokolt volt és a III. rendű felperes állapotának szintentartása érdekében a jövőben is indokolt marad.

A III. rendű felperes gépjárművel való szállítása egészségi állapota miatt is indokolt, tömegközlekedés igénybevétele segítséggel is igen körülményes lenne számára.

A gyermek rehabilitációs kezelésekre történő szállításával felmerülő többletköltség 2004. évben 930 kilométer vonatkozásában 20.255 forintot, 2004. évben 3903,4 kilométer vonatkozásában 90.988 forintot tett ki. 2006. évben 5651 kilométer vonatkozásában 140.879 forint, 2007. évben 7048 kilométer vonatkozásában 170.170 forint, 2008. évben 6666,4 kilométer vonatkozásában 179.393 forint többletköltség merült fel. 2009. évben 8366 megtett kilométer 206.306 forint többletköltséget okozott, 2010. évben 7968 kilométer 238.083 forint többletköltséggel járt, 2011. évben 4595 kilométerre 157.149 forint többletköltség esett, 2012. évre 3811,6 kilométeren 147.532 forint többletköltség merült fel. 2013. első négy hónapjában 16 alkalommal 2,8 kilométer, ugyancsak 16 alkalommal 71,2 kilométer utat megtéve 1.184 kilométer vonatkozásában merült fel többletköltség 45.395 forint összegben. A költségekhez hozzájárult, hogy a II. rendű felperest szülei Kra, illetve Bba vitték DSGM-terápiára.

2013. május 1. napjától kezdődően és a későbbiekben is havonta 296 kilométerre vonatkoztatva 11.349 forint többletköltség fog felmerülni.

A rehabilitációs foglalkozásokra történő szállításon kívül is merültek fel a III. rendű felperes egészségi állapota miatt közlekedési többletköltségek. 2004. évben az I. és II. rendű felperesek 130 kilométert tettek meg, amíg gyermeküket gyógykezelésekre hordták, ennek költsége 2.831 forint volt. 2005. évben 518,2 kilométert utaztak 12.079 forint kiadással. 2006. évben 495,2 kilométer merült fel többletként 12.345 forintos költséggel, 2007. évben

1421,4 kilométer többletközlekedési igény volt, ennek költsége 34.924 forintot tett ki. 2008. évben 1421,4 kilométer megtett út 38.250 forint költséggel járt, 2009. évben 1922 kilométer 47.397 forint, 2010. évben 2820 kilométer 58.882 forint, 2011. évben 2370 kilométer 81.054 forint költséggel járt. 2012. évtől és a jövőben is havonta átlagosan 150 kilométer az a többlet közlekedési szükséglet, mely a gyermek állapotából következően merül fel, ennek ellenértéke 2012. évre 69.012 forintot tett ki, a 2013. év első négy hónapjában pedig 22.140 forintot. Így az összesített közlekedési többletköltség - ide nem értve a rehabilitációs kezelésekre történő szállításra felmerült költséget - a gyermek születésétől 2013. április 30-ig 378.914 forint volt. 2013. május 1. napjától és a jövőben is felmerül havi 5.535 forint többletközlekedési költség.

A III. rendű felperes egészségkárosodása következtében az I. és II. rendű felperesnél jelentős pszichés állapotváltozások jöttek létre.

Az I. rendű felperes reumatológus szakorvos. A III. rendű felperes születésekor a ... Tudományegyetem ÁOK Immunológiai Klinikáján dolgozott, eredeti elképzelése szerint a szülés után egy évvel tért volna vissza dolgozni.

Az I. rendű felperes a szülést követően érzelmi sokkos állapotba került. Érzelmi-indulati kitörések, pánikjellegű reakciók, heveny szorongásos rohamok, elalvási és átalvási zavarok lettek úrrá az állapotában, ugyanakkor a gyógyulásba vetett hit reményében jellemző volt rá az odafigyelés, gondoskodás, a gyógyulás feltételeinek maximális biztosítása. A poszttraumás folyamatok miatt szorongáscsökkentő és hangulatjavító gyógyszerek beállítása vált szükségessé, melyeket a mai napig is alkalmaz.

A nagyszülők nehezen vették tudomásul a III. rendű felperes károsodását, a beteg gyermekhez való viszonyulásukra a bagatellizálás, illetve tagadás volt jellemző, így csak az első másfél éves időszakot követően tudtak támogatást nyújtani, ekkor indulhatott a közös traumafeldolgozás, a problémák megbeszélése.

A gyermek hároméves korában a szülők az ápolási szerepet felcserélték, ami az I. rendű felperes állapotában kedvező változást hozott létre. A klinikai munkával járó megterhelést azonban az I. rendű felperes már nem tudta felvállalni, így a H Gyógyfürdő Kórházba ment dolgozni. Állapotában közepesen súlyos és enyhe határértékű pszichés zavar ismérvei továbbra is leírhatóak, fenntartó gyógyszeres kezelése továbbra is javasolt és szükséges.

Nagyobb gyermekére kevesebb ideje jut, a szabadidőről gyakorlatilag le kellett mondania.

A II. rendű felperes pszichiáter szakorvos, a szülés idején a B Kórház Mentálhigiénés Intézetében dolgozott.

A II. rendű felperes a szülés során azzal szembesült, hogy gyermeke tulajdonképpen halva született, életét orvosi beavatkozások eredményeképpen tudták megmenteni. A kezdeti időszakban a II. rendű felperest akut poszttraumatikus állapot jellemezte, amit igyekezett leplezni. Elalvási és átalvási zavarokkal párosuló megemelkedett pszichés feszültség, szorongás, tépelődő, önvádoló, önmarcangoló magatartás vált meghatározóvá, munkáját csak erejének fokozott megfeszítésével tudta és tudja ellátni. Állapotában közepes fokú pszichés zavar volt leírható, mely a későbbiek során kis mértékben enyhült. A gyermek három éves korában átvette a III. rendű felperes gondozását, fejlesztését és ápolását. Kihívásnak vette a gyermek állapotát, be akarta bizonyítani, hogy talpra lehet őt állítani. Ezt követően kellett kényszerűen szembesülnie azzal, hogy a III. rendű felperes állapotában

lényeges javulás a rendkívüli erőfeszítések ellenére sem érhető el, a gyermek élete során önellátásra képtelen lesz; ennek okán a II. rendű felperes újra traumatizálódott a gyermek betegségével és annak járulékos tüneteivel. Pszichés megküzdő képessége kimerülő jellegűt mutatott, ezért szakmai segítséget vett igénybe pszichiáter kollégájától, hangulatjavító gyógyszereket szedett. Ezen időszakban közepesen súlyos és súlyos határértékű pszichés zavar lépett fel nála. Az alkalmazott beavatkozásoknak köszönhetően tünetei enyhültek, jelenleg enyhe pszichés zavar jellemzi. Életminőségében súlyos változások álltak elő, életvitele, érdeklődése, társas kapcsolatai beszűkültek.

A fel nem dolgozott születési trauma következtében a házastársak egymástól érzelmileg eltávolodtak. Az oldott, nyílt, őszinte, intim családi életet nem tudják élni, melyre a betegen született gyermek előtt lehetőségük nyílt.

A II. rendű felperes GYES-t vesz igénybe, jövedelemvesztesége emiatt 2007. április 1-től december 31-ig 1.328.987 forint, 2008. évre 1.751.193 forint, 2009. évre 1.806.996 forint, 2010. évre 1.806.996 forint, 2011. évben 1.795.950 forint volt, akárcsak 2012. évben. 2013. évben a II. rendű felperesnek havi 147.538 forint elmaradt jövedelme keletkezett. Kereső tevékenységként igazságügyi orvosszakértői tevékenységet és magánrendelést is folytat, az erre fordított idő azonban a főállás mellett is ellátható keretek között marad.

Az igen jó intellektuális képességekkel rendelkező IV. rendű felperes tünet- és panaszmentes. Betegen született testvére az ő életében szüleivel szembeni jogos kapcsolatigényét érintette és nehezítette el, szüleinek vele szemben kialakítható oldott, feszültségmentes érzelmi kötelékét terhelte meg. Ugyanakkor a IV. rendű felperes hozzászokott a beteg kishúgával való együttéléshez, kettejük kapcsolatára az érzelmi közelség jellemző. A IV. rendű felperes életminőségének elnehezülő változása emelhető ki, családjával nem tud olyan életet élni, mintha testvére egészségesen született volna.

Az elsőfokú bíróság 11.P.20.095/2010/29. számú, a **Pecsi** Ítéltábla Pf.I.20.147/2011/4. számú közbenső ítéletével helybenhagyott közbenső ítéletével azt állapította meg, hogy az alperesi jogelőd által működtetett kórházban 2004. május 15. napján az I. rendű felperes egészségügyi ellátása, szülésvezetése során a III. rendű felperes krónikus magzati oxigénhiányos állapota, az utóbbiból eredő agyi károsodás bekövetkezése, az I. rendű felperes korábbi császármetszés-hegének a szülés során bekövetkezett szétválása miatt az alperesi jogelőd a felpereseknek teljes körű kártérítő felelősséggel tartozik.

A folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság 47. sorszámú végzésével megállapította, hogy a perbeni követelés vonatkozásában az I. rendű alperes jogutóda a II. rendű alperes, majd 76/I. sorszámú végzésével az I. rendű alperest a perből elbocsátotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. és II. rendű felpereseknek személyenként 7.000.000 forint, a III. rendű felperesnek 15.000.000 forint, a IV. rendű felperesnek 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, s a fenti összegeknek 2004. május 15. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezte továbbá a II. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az egyetemleges jogosult I. és II. rendű felpereseknek 148.563 forint, rehabilitációs eszközök beszerzésével

felmerült többletköltséget és ennek az ítéletben részletezett járulékait. Emellett a II. rendű alperest ugyancsak az I. és II. rendű felperesek javára 14.431.455 forint lejárt járadék megfizetésére kötelezte, melyből 7.360.404 forint volt az ápolás, gondozás, 1.895.573 forint a háztartási kisegítés, 2.560.000 forint a rehabilitációs foglalkozások többletköltsége, 759.099 forint a rehabilitációs terápiákra való szállítással felmerült utazási többletköltség (ezen részösszegek után a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdőidőpontja 2008. szeptember 1.), 378.914 forint az egyéb közlekedési többletköltség, 878.776 forint az ételmezési többletköltség, 488.474 forint a ruhakopás okán felmerült többletköltség.

A II. rendű alperes által az I. és II. rendű felperesek javára 2013. május 1. napjától kezdődően havonta előre fizetendő költségpótló járadék összegét 203.552 forintban határozta meg, mely az alábbi részletekből állt össze: ápolás, gondozás többletköltsége 147.120 forint, háztartási kisegítés többletköltsége 18.068 forint, terápiás többletköltség 16.000 forint, terápiára történő utazás költsége 1.653 forint, egyéb közlekedési többletköltség havi 5.535 forint, élelemfeljavítási költség 10.010 forint, ruházkodási többletköltség 5.166 forint.

Ezen túl a II. rendű alperest az I. rendű felperes javára 2.338.743 forint elmaradt jövedelem megtérítésére, míg a II. rendű felperes javára 10.829.725 forint lejárt jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezte, mely hátralék 2007. április 1. napjától 2013. április 30. napjáig merült fel. A II. rendű felperesnek 2013. május 1. napjától kezdődően havonta járó jövedelempótló járadék összege 147.538 forint.

A fentieket meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az állam javára 451.169 forint állam által előlegezett költséget, az egyetemlegesen jogosult I. és II. rendű felpereseknek 380.046 forint, az I. rendű felperesnek további 462.000 forint, a II. rendű felperesnek további 438.500 forint, a III. rendű felperesnek 650.000 forint, a IV. rendű felperesnek 150.000 forint perköltséget.

Az I. és II. rendű felperesek esetében az elsőfokú bíróság értékelte a testi és lelki sérelmeket, az életvitel hátrányos megváltozását. Az I. rendű felperest ért pszichés hátrányokat Pásztor Attila igazságügyi pszichológus szakértő szakértői véleménye alapján tárta fel, ideértve azokat a hátrányokat is, melyek az I. rendű felperesnél az orvosi karrierje háttérbe szorulásából, nagyobb gyermekére fordított figyelem alacsonyabb mértékéből és az ebből eredő frusztrációból fakadt. A II. rendű felperes esetében értékelte a lelki traumát, melyet a gyermeke állapotával való szembesülés okozott. A tanúvallomásokra is figyelemmel hátrányként rögzítette a családi életvitel, társas kapcsolatok beszűkülését, a házastársak egymástól való eltávolodását.

A III. rendű felperes esetében hangsúlyosan értékelte a visszafordíthatatlan testi fogyatékosságot, az önálló életvitelre való képtelenséget és az ezzel járó teljes kiszolgáltatottságot, míg a IV. rendű felperes esetében a szülőkkel szembeni jogos kapcsolatigény korlátozott teljesíthetőségét, a szülőkkel kapcsolatos érzelmi kötelék terheltségét, a családi élet megváltozását. Minderre figyelemmel jutott arra a következtetésre, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozására a születés idején irányadó ár- és értékviszonyokra is figyelemmel a szülők esetében 7.000.000-7.000.000 forint, a károsodott gyermek esetében 15.000.000 forint, míg egészséges testvére esetében 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés indokolt és szükséges.

A vagyoni károkat illetően az ápolás, gondozás időigényességét az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján, az ezen időtartamra jutó összegeket a felperesi keresettel egyezően a mindenkori minimálbér összegéből kiindulva határozta meg. Azonban a munka ellenértékének a minimálbér nettó értékét tekintette és így a felperesek által számított bruttó bérnek megfelelő összegeket az azokat terhelő adókkal és járulékokkal korrigálta.

A háztartási kisegítő többletköltsége tekintetében kitért arra, hogy a dr. S.J orvosszakértő elfogadhatónak tartotta ugyan a felperesi igényérvényesítéssel érintett napi három órás időtartamot, azonban az eset összes körülményeire figyelemmel ennek fele, napi 1,5 órai többlettevékenység elszámolása indokolt, mivel az ápolási, gondozási többlettevékenységek átfedést mutatnak a háztartási munkával, a háztartási tevékenységek a negyedik családtag megérkezésével amúgy is növekednek, illetve az igénybe vett GYES is ellensúlyozza a plusz tevékenységet.

A rehabilitációs kezelések miatt felmerülő utazási többletköltségek kapcsán a felperesi kimutatás ellenőrzése során az elsőfokú bíróság korrekciót alkalmazott; azon utakra, amelyek a rövid távolságra figyelemmel gyalogosan is könnyűszerrel megtehetőek voltak, a gépjárművel való közlekedés többletköltségét nem számolta el, illetve a kárenyhítési kötelezettség megsértésének körébe utalta, hogy a gyermeket Bba, illetőleg Kra hordták gyógytornára; megítélése szerint ... is igénybe vehették volna ugyanezt a szolgáltatást, így a K és B útvonalakra vonatkozó útiköltséget nem ítélte meg az I. és II. rendű felperesek számára.

Az egyéb közlekedési költség tekintetében indokoltnak és megtérítendőnek tekintette azokat az utazási költségeket is, melyek budapesti intézmények felkeresése folytán merültek fel. A társadalombiztosítás terhére igénybe vehető költségtérítéssel az igényelt kártérítést nem csökkentette, utalva arra, hogy a szülőknek és a gyermeknek is alappal merült fel az az igénye, hogy együtt utazzanak közösségben, biztonságban.

2012. évtől kezdődően és a jövőre is mérlegeléssel havi 150 kilométert a korábbi adatok alapján többletközlekedési szükségletként a gyermek állapotából kiindulva indokoltnak elfogadott és megtérítendő utazási többletköltséget ennek alapján számította.

A II. rendű felperes jövedelemvesztesége kapcsán kitért arra, hogy a II. rendű felperes igazságügyi pszichiáter szakértői tevékenységét, illetve magánrendelését az állandó munkahely, klinikai munkahely mellett is folytatta, illetőleg folytathatta volna. Így nem találta jelentősnek, hogy a munkaidőn túl ellátva ezen tevékenységeiből mekkora jövedelemre tesz szert a II. rendű felperes, mivel ez az állandó munkahelyén elérhető jövedelem és a GYES közötti különbséget nem érintette.

Az ítélet ellen a felperesek és a II. rendű alperes is fellebbezett.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását az alábbiak szerint kérték:

kérték, hogy a másodfokú bíróság a II. rendű alperest ápolás, gondozás többletköltsége címén a 2004. július 1. napjától 2013. április 30. napjáig lejárt időszakra az I. és II. rendű felperes részére egyetemlegesen 11.316.204 forint vagyoni kártérítés, ennek 2008. július 1. napjától a kifizetés napjáig a Ptk.301.§ szerint számított középarányos törvényes késedelmi kamatai megfizetésére, ugyanezen a címen 2013. május 1. napjától havi 147.120 forint költségpótló járadék megfizetésére kötelezze;

háztartási kisegítő többletköltsége címén ugyanezen lejárt időszakra az I. és II. rendű felperes részére egyetemlegesen 4.521.228 forint vagyoni kártérítés és ennek 2008. június 1. napjától a kifizetés napjáig számított középarányos törvényes késedelmi kamatai megfizetésére, valamint ezen a címen 2013. május 1. napjától havi 54.270 forint költségpótló járadék megfizetésére tartottak igényt;

rehabilitációs terápiákra történő utazási többletköltség címén a fentiek szerinti lejárt időszakra az I. és II. rendű felperes részére egyetemlegesen 1.397.441 forint vagyoni kártérítés és ennek 2008. július 1. napjától a kifizetés napjáig a Ptk.301.§ szerint számított középarányos törvényes késedelmi kamatai megfizetésére, valamint ezen a címen 2013. május 1. napjától havi 11.349 forint költségpótló járadék megfizetésére kérték kötelezni a II. rendű alperest.

Az ápolás, gondozás többletköltsége vonatkozásában előadták, hogy súlyosan jogszabálysértő az elsőfokú bíróság azon eljárása, hogy a tételes összegszerűség meghatározása során az óradíjak nettó értékét vette alapul, azzal indokolván, hogy a gondozást ellátó hozzátartozó a kártérítésből nem fizet járulékot és azt nem terheli személyi jövedelemadó sem. A felperesek megítélése szerint az elsőfokú bíróság ezzel a Ptk.355.§ (1) és (4) bekezdésében, valamint a Ptk.356-357.§-aiban foglaltakat megsértve a költségpótló vagyoni kártérítést a jövedelempótló kártérítéssel keverte össze. Az ápolás, gondozás során kifejtett többlet-humánerőráfordítás ellentételezése nem minősülhet jövedelempótló kártérítésnek akkor sem, ha a számítás matematikai alapját a munkavégzés ellenértékeként meghatározott minimálbér adja. A jövedelemvesztés címén megítélt kártérítés kizárólag jövedelemszerző tevékenység körében bekövetkezett sérelemhez, veszteséghez kapcsolódhat, míg az ápolás, gondozás körében a szülők részéről kifejtett többlet-humánerőráfordítás nem jövedelemszerző tevékenység, a felperesek ezen ténykedést az alperesi jogellenes és felróható károkozás okán a szabadidejük rovására kénytelenek végezni. Az ezen a címen térítendő kártérítés azt a szabadidőt hivatott kompenzálni, amely egyébként a felperesek pihenését, szórakozását szolgálná. Ez a típusú kártétel a ténylegesen felmerült kár (damnum emergens) körében értékelendő. Mivel az így megítélt kártérítés nem jövedelempótló, így nem alkalmazhatóak a jövedelempótló kártérítés szabályai, a bruttó-nettó pénzügyi, közgazdasági fogalmak sem értékelhetők. A mérték meghatározásának alapja lehet munkabér, jelen esetben a minimálbér, de nem alkalmazhatóak a járulék és a személyi jövedelemadó fogalmi köre és szabályai.

A teljes kártérítés elvét sérti az elsőfokú ítélet gondolatmenete, mivel az ápolás, gondozás címén kifejtett többlet-humánerőráfordítás ellenértéke minimálisan is megegyezik a törvényi garanciaként meghatározott minimálbér összegszerűségével. A tevékenység pénzben kifejezhető legkisebb ellenértéke a garantált bérminimum bruttó értéke. Munkaviszonyban végzett tevékenység esetén is a munkaerő ellenértéke a bér bruttó értéke, csupán közjogi viszony keretében az állam annak egy részét bizonyos célok érdekében elvonja. A kártérítésnek a kifejtett többlet-humánerőráfordítás ellenértékéhez

kell igazodnia. Ennek hiányában a felperesek által kifejtett tevékenység valós ellenértékének egy része indokolatlanul az alperesnél maradna, káronszerzést megvalósítva.

A háztartási kisegítés vonatkozásában a napi három órás igény mérlegelés körében másfél órára történő csökkentését jogsértőnek találták, miután a beszerzett és a felek által elfogadott igazságügyi orvosszakértői vélemény az elsőfokú bíróság kirendelő végzésében feltett kérdésre adott válaszként rögzítette a háromórás időintervallum indokoltságát. Az alperes a szakértői véleményt nem vitatta, kifejezetten elfogadta, ezt úgy kell tekinteni, hogy mindazt a kereseti kérelmet, amelyet a nem vitatott bizonyítási anyag alátámaszt, az alperes elismerte. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság nem vonhatta volna mérlegelési körébe az alperesi nyilatkozattól eltérő és emiatt hatálytalan beavatkozási nyilatkozatot. A másfél órában meghatározott időtartam a ténylegesen kifejtendő tevékenységhez képest is alulmérlegelést jelent. A GYES tényét nem lehetett volna figyelembe venni, miután az levonásra került a jövedelemveszteség számításnál, kétszeresen nyilvánvalóan nem értékelhető. A háztartási kisegítés, ápolás, gondozás között átfedés nem vehető figyelembe, a három tétel igénye (nyolc óra munkaidő, nyolc óra ápolás, gondozás + három óra háztartási kisegítés) összesen 19 óra, ezen tevékenységeket azonban az I. és II. rendű felperesek egymást felváltva végzik, így a munkaidő közöttük feleződik. Így tehát nincs szó a bíróság által feltételezett 24 óra kihasználtságról.

A rehabilitációs terápiára történő utazás többletköltsége vonatkozásában részben megalapozatlannak tartották az elsőfokú ítéletet amiatt, hogy az elutasította a **B** és **K** vonatkozásában megtett távolságok kapcsán felmerült közlekedési többletköltség megtérítése iránti igényt a Pp.340.§ (1) bekezdésére hivatkozva, azzal az indokolással, hogy köztudomású tény szerint ... is számos gyógytornász szolgáltatását vehették volna igénybe a felperesek. Ezzel szemben állították a felperesek, hogy a ... szolgáltatást nyújtó DSGM terapeuták tevékenységüket abbahagyták, speciális szakképzettséggel rendelkező gyógytornász legközelebb csak **Kn**, illetve **Bban** volt elérhető. Nem minősül tehát köztudomású ténynek, hogy ... hol és hány speciális ismeretekkel rendelkező szakember működik és milyen költségért, minthogy az sem állítható, hogy vállalták volna a súlyos egészségi állapotú III. rendű felperes ellátását. Az alperesi beavatkozónak lehetősége lett volna ellenbizonyítást felajánlani, miszerint ... igénybe vehető lett volna és költségkímélőbb módon a DSGM terápia, ilyen bizonyítást azonban sem a beavatkozó, sem az alperes nem ajánlott fel.

A II. rendű alperes eredetileg 79. sorszám alatt előterjesztett és annak keretein belül 85. sorszám alatt módosított fellebbezési kérelmében az I. és II. rendű felperesek részére megítélt személyenként 7.000.000 forint nem vagyoni kártérítés összegének személyenként 5.000.000 forintra, a III. rendű felperes részére megítélt 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés összegének 12.000.000 forintra, valamint a IV. rendű felperes részére megítélt 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés összegének 1.000.000 forintra

történő leszállítását kérte. Kérte továbbá a fenti nem vagyoni kártérítési összegek utáni késedelmi kamatfizetési kötelezettség mellőzését.

A vagyoni kártérítés tekintetében az I. és II. rendű felperesek javára egyetemlegesen megítélt közlekedési többletköltséggel kapcsolatos lejárt járadék hátralékának 378.914 forint összegét 86.666 forint összegre kérte leszállítani, kérte a II. rendű felperes tekintetében a jövedelemveszteség címen történt marasztalás mellőzését mind a járadékhátralék, mind a 2013. május 1. napjától fizetendő havi 147.538 forint jövedelempótló járadék vonatkozásában.

A fellebbezés indokolásaként előadta, hogy a nem vagyoni kártérítés elsőfokú bíróság által alkalmazott mértéke eltűzött, nem felel meg az e körben kialakult ítélkezési gyakorlatnak, a II. rendű alperesi fellebbezésben megjelölt összegek is csak az elbíráláskori ár- és értékviszonyokkal állnak összhangban. Figyelembe kell venni a hasonló tényállású ügyekben kialakult, az ár- és értékviszonyok alakulását is követő bírói gyakorlatot. Hivatkozott a **B** Bíróság 9.P.20.103/2005/38. számú döntésére, amelyben a másodfokú bíróság a 2004. évben született súlyosan fogyatékos gyermek szülei számára fejenként 5.000.000 forint, a fogyatékos gyermek testvére számára 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést ítél meg, a fogyatékos gyermek javára megítélt nem vagyoni kártérítés nem érte el a 15.000.000 forintot. Egy másik felhívott ügyben a **B** Bíróság 9.P.20.440/2008/6. számú döntésével a hasonló időszakban bekövetkezett szülészeti káreseményre figyelemmel a fogyatékos gyermek javára 12.000.000 forint nem vagyoni kártérítést ítél meg. A **B** Bíróság 11.P.21.063/2007/41. számú ítélete alapján (másodfokú ügyszám: **Pecsi** Ítéltábla Pf.III.20.082/2009/6.) a 2002. évben született súlyosan fogyatékos gyermek édesanyja 4.000.000 forint, a fogyatékos gyermek 8.000.000 forint nem vagyoni kártérítésben részesült. A **K** Törvényszék nem jogerős 24.P.21.177/2008/69. sorszámú ítéletében a 2004 októberében született súlyosan fogyatékos gyermek számára 12.000.000 forint, a szülők számára 6-6.000.000 forint, testvér számára 2.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítést látott indokoltnak. Így a jelen ügyben megítélt összegek a régió ítélkezési gyakorlatában az eddigi legmagasabbnak tekinthetők, melyre a tényállás nem ad alapot.

A IV. rendű felperes esetében hangsúlyozta, hogy helyzete némiképp vált csak hátrányosabbá; a IV. rendű felperes mindig tudott szüleihez fordulni, a közös családi programok a fogyatékos gyermek születését követően sem szűntek meg. Így az általa elszenvedett nem vagyoni hátrány nem olyan súlyú, mint amilyen összegben nem vagyoni kártérítést az elsőfokú bíróság számára megítélt.

A II. rendű alperes a felperesek javára egyetemlegesen megítélt közlekedési többletköltséggel kapcsolatos járadék hátralékának 378.914 forint összegét 86.666 forintra kérte leszállítani. Kérte továbbá a II. rendű felperes tekintetében megállapított jövedelemveszteség címen történt marasztalás mellőzését, mind a járadékhátralék, mind a 2013. május 1-től fizetendő havi 147.538 forint vonatkozásában.

A közlekedési többletköltség kapcsán arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság indokolatlanul nem vette figyelembe az alperesi beavatkozó kifogását, miszerint a felperesek a társadalombiztosítás terhére igényelhettek volna költségtérítést az utakra, így a **Bre** gyógykezelés céljából gépjárművel történő közlekedéshez igénybe

vehető költségtérítés igénybevételének elmulasztását kárenyhítési kötelezettségnek kell értékelni és a marasztalás összegéből az igényelni elmulasztott útiköltséget le kell vonni. Hivatkozott a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 22.§ (1), (4) és (6) bekezdéseire, a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII.1.) Korm. rendelet 11.§ (5) bekezdése, (6) és (7) bekezdésre, mely szerint a felperesek 2007. évtől kezdődően B-P viszonylatában kilométerenként 21 forint utazási költségtérítésre lettek volna jogosultak. Így 2007. és 2008. évben 28.728-28.728 forint, 2009. évben négy alkalomra 38.304 forint, 2010. évben hat alkalomra 57.456 forint, 2011. évben öt alkalommal 47.880 forint utazási költségtérítést vehettek volna igénybe, amellyel indokolt a marasztalási összeget csökkenteni.

Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság 2012. és 2013. évek tekintetében 150 kilométer vonatkozásában állapított meg közlekedési többletköltséget mérlegeléssel anélkül, hogy a bizonyítás ezek igazolására rendelkezésre állt volna. Az elsőfokú bíróság jogszerűen nem állapíthatta volna meg mérlegeléssel az így felmerült kárt, így a közlekedési többletköltség lejárt járadékaként mindösszesen csak 86.666 forint lett volna megítélhető.

A II. rendű felperes jövedelemvesztesége körében nem folytatta le az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításához szükséges bizonyítást, nem vette figyelembe, hogy a II. rendű felperes társasvállalkozás tagjaként tevékenykedik. Nem csatoltak igazolást a felperesek arról, hogy vállalkozási tevékenységük körében milyen jövedelmet érnek el, ennek beszámítása hiányában nem állapítható meg a II. rendű felperes jövedelemvesztesége.

Vitatta azt is, hogy a II. rendű felperes munkaidőn túl végezné a tevékenységét, miután járóbeteg ellátást 9-11 óráig végez. Kérték a II. rendű felperes jövedelemveszteségének megítélése érdekében a felperesek kötelezését a tulajdonosi részvételükkel működő gazdasági társaságuk 2007. és 2013. közötti adóbevallásainak csatolására.

A II. rendű alperes 2013. november 5. napján Pf.VI.20.421/2013/3. sorszámon előterjesztett fellebbezés kiegészítésében már az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, vagy annak teljes megváltoztatásával a kereset II. rendű alperessel szembeni elutasítását kérte. A fellebbezés kiegészítésében a II. rendű alperes jogutódlását támadta, kifogásolva, hogy 47. sorszámú végzésével az elsőfokú bíróság a GYEMSZI perbelépését az I. rendű alperes jogutódljaként a 2011. évi CLIV. törvény (MÖK törvény) 2.§ (4) bekezdésére alapítottan megengedte. Állította, hogy a jelen esetben nem következett be törvényi jogutódlás, a jogutódlás megállapítása a MÖK törvény szabályainak megsértésével történt.

A Pp.235.§ (1) bekezdése alapján, mint új bizonyítékra hivatkozott a fenti kérdésben az illetékes Emberi Erőforrások Minisztériumához címzett, 2013. október 21. napján kelt megkeresésére. A 2011. évi CLIV. törvény (MÖK törvény) 2.§ (1) és (4) bekezdésére, 5.§ (1) bekezdésére, 6.§ (4) bekezdéseit értelmezve előadta, hogy a megyei önkormányzatok által a vagyonátadást megelőzően létesített, az átvett

intézményekhez kapcsolódó jogviszonyokba a megyei önkormányzat helyébe a Magyar Állam, illetőleg az azt képviselő szerv, a GYEMSZI lép be. A perbeli esetben azonban a jogutódlás feltételei nem állnak fenn, mert a megyei önkormányzat és az intézmény között fennálló jogviszony az intézmény megszűntetése folytán megelőzően már megszűnt, fogalmilag kizárt egy már nem létező intézmény jogviszonyban állása. A MÖK törvény 2.§ (1) bekezdése szerint sem áll fenn a jogutódlás, mivel a törvény hatályba lépésekor már nem létező intézmény tekintetében fennálló alapítói és fenntartói jog, szállítói tartozással kapcsolatos kötelezettség nem létezik, nem értelmezhető. A MÖK törvény 6.§ (4) bekezdése szerint az átvett intézményeket az 1. számú melléklet tartalmazza, mely mellékletben a **B Kórház** nem szerepel.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme a felperesi fellebbezésben foglaltakon túl az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Rámutattak, hogy a II. rendű alperes a határidőben előterjesztett fellebbezésében a jogutódlás hiányára alapozott megalapozatlanságra nem hivatkozott, erre tekintettel az ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását nem kérte, de a jogutódlás kérdése a per jelen szakaszában már nem is vitatható, mert arról a bíróság éppen a II. rendű alperes kérelmének megfelelően, külön fellebbezhető végzésével már döntött, az esetleges jogszabálysértés orvoslására csak a végzés elleni fellebbezés keretei között lett volna lehetőség.

A nem vagyoni kártérítési igények vonatkozásában a II. rendű alperes által hivatkozott, a felperesi jogi képviselő előtt is ismert ítéletet csatolták, részletesen kimutatva az ott értékelt hátrányok és a felpereseket sújtó következmények közötti - a felperesek terhére mutakozó - különbségeket, ilyenként kiemelve az I. felperes gyógyszeres terápiát igénylő pszichés státuszát, az I. és II. rendű felperesek orvosi hivatását, szakmai fejlődését érintő törést, a szülők házastársi szerepének sérülését, a IV. rendű felperesnek a III. rendű felpereshez fűződő rendkívül szoros érzelmi kötelékét, mely a jövőben is kihatással lesz a IV. rendű felperes életére, a felperesi család szubjektív helyzetéhez képest elvesztett lehetőségeket.

A budapesti gyógykezelések útiköltsége vonatkozásában hiányolt kárenyhítés kapcsán kiemelték, hogy az 1997. évi LXXXIII. tv. 22.§ (1) bekezdés a)-c) pontjai alapján nem voltak jogosultak költségtérítésre.

Hangsúlyozták, hogy a II. rendű felperesnek a jelenleg is folytatott kereső tevékenységeiből a klinikai munkája feladásából származó jövedelemvesztést csökkentő bevétele nem származik.

A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a II. rendű alperes 2013. november 5. napján előterjesztett fellebbezés-módosítása a Pp.247.§ (2) bekezdésében foglalt kiterjesztési tilalom alá esik, így a fellebbezési kérelem korlátai a II. rendű alperesi fellebbezés tekintetében a 85. sorszám alatt 2013. július 4. napján előterjesztett fellebbezésnek megfelelően állnak fenn.

A felperesek fellebbezése kisebb részben alapos, a II. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, főként számítási pontatlanságok, illetve a terápiás útiköltség kapcsán a másodfokú bíróság eltérő jogi megítélése miatt vált szükségessé egyes tételek vonatkozásában a megállapított kárösszeg másodfokú bíróság általi helyesbítése.

Az ápolási, gondozási, háztartási kisegítői többletköltség kapcsán az elsőfokú bíróság által figyelembe vett, az egyes időszakokra eső napok száma volt több esetben helytelenül meghatározva. Az elsőfokú bíróság a felperesi számítást vette át, miután azonban összegszerűségében a felperesi követelést az elsőfokú bíróság maradéktalanul nem teljesítette, a kereseti kérelem korlátai között mód volt a hiányosan elszámolt napok korrekciójára. Ettől független számítási hiba az ápolási, gondozási költség tekintetében 2009. II. félévére, illetőleg 2013. első négy hónapjára vonatkoztatva fordult elő az elsőfokú bíróság kimutatásában, ezt a másodfokú bíróság javította. Számítási hibát tartalmazott a 2005. évre számított háztartási kisegítői többletköltség, mivel napi 1,5 óra ráfordítást határozott meg az elsőfokú bíróság, azonban napi három órával kalkulált, illetve ettől függetlenül is helytelenül történt a háztartási kisegítői költségek összesítése.

A másodfokú bíróság a számítási korrekciókat a fellebbezési kérelmek keretei között vette figyelembe.

Az elsőfokú bíróság helytállóan tárta fel és teljes körűen mérlegelte a I-IV. rendű felpereseket a III. rendű felperes szülés során elszenvedett agykárosodása okán kialakult egészségi állapotával összefüggésben ért nem vagyoni hátrányokat, a másodfokú bíróság azt ítélezése alapjául változtatás nélkül elfogadta.

A II. rendű alperes fellebbezési támadására figyelemmel a fellebbezési kérelmek korlátai között szükségessé vált a II. rendű alperes passzív perbeli legitimációjának vizsgálata, mégpedig érdemben, mivel a másodfokú bíróság megítélése szerint az eljárás során hozott jogutódlást megállapító végzéshez a Pp. 229.§ (1) bekezdésének megfelelő anyagi jogerőhatás, melynek folytán az alperesi jogutódlást már nem lehetne vitássá tenni, nem fűződik. A jogutódlás kérdésében a rendelkezésre álló adatok, illetve a köztudomású tények alapján kellett állást foglalni, mivel a II. rendű alperesi hivatkozással szemben a Pp. 235.§ (1) bekezdése szerinti új ténynek, illetve új bizonyítéknak sem az esetleges alperesi jogi képviselői félreértés, sem az illetékes minisztériumhoz címzett megkeresés nem minősülhet.

A II. rendű alperesnek a jogutódlás kérdésében kialakított álláspontja érdemben is helytelen, a jogutódlás megállapítása az elsőfokú eljárás során helyesen történt.

Az I. rendű felperes számára nem kellően gondos orvosi ellátást nyújtó, és ezáltal a felpereseknek kárt okozó **B Kórház** a I. rendű alperes 114/2009.(XI.6.) KG határozata értelmében 2009. december 31. napjával megszűnt, a vagyoni jogok és kötelezettségek tekintetében jogutódjává a I. rendű alperes vált.

A megyei önkormányzatok konszolidációjáról szóló 2011. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: MÖK tv.) 2.§-ának (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzatok vagyona és vagyoni értékű joga, a megyei önkormányzatok fenntartásában lévő intézmények, azok vagyona és vagyoni értékű joga 2012. január 1-jén állami tulajdonba kerültek, továbbá a vagyonnal és intézményekkel kapcsolatos alapítói, fenntartói joguk és kötelezettségeik a törvényben meghatározott szervekre a törvény erejénél fogva szállt át.

A MÖK tv. 2.§ (1) és (4) bekezdése értelmében az (1) bekezdés szerinti állami tulajdonba kerülés alól kivételt képeztek a megyei önkormányzatok, valamint a F Önkormányzat helyébe az általuk e törvény szerinti vagyonátadást megelőzően létesített, az átvett vagyonnal, illetőleg intézményekkel kapcsolatos jogviszonyok, melyek tekintetében 2012. január 1-jét követően általános és egyetemleges jogutódként az állam, illetőleg *a törvényben meghatározott szervek* - a perbeli jogviszonyra vonatkoztatottan a II. rendű alperes - léptek.

A MÖK tv. 1.§-ának 3. pontja szerint az átvett vagyon a megyei önkormányzat vagyona, amely alatt így a teljes vagyont, tehát az aktív és passzív elemeket is érteni kell.

Az átvett vagyonhoz tehát az alperesi jogelőd által okozott kár megtérítése iránti kötelezettség is hozzátartozik. A konszolidáció időpontjában a felperesek kártérítési követelése a közöttük és a I.rendű alperes, mint jogutód között fennálló kárkötelmi jogviszonyon alapulóan állt fenn, ezen jogviszony tekintetében a II. rendű alperes - jogerős végzéssel érdemben is helyesen megállapított - jogutódi minőségét „általános és egyetemleges jogutódként” alappal nem vitathatja.

A felperesek az ápolási, gondozási, háztartási kisegítői költségek időegységre eső ellenértékének megállapítása tekintetében a jövedelempótló kártérítésként történő kezelést kifogásolták és támadták részletesen fellebbezésükben. Ténylegesen azonban az elsőfokú bíróság nem kezelte jövedelempótló kártérítésként és nem ilyenként ítélte meg a felperesek javára az ápolás, gondozás, illetve háztartási kisegítés ellenértékét.

A koncepcionális különbség az elsőfokú ítélet és a felperesi álláspont között a munkavégzés ellenértékének mikénti meghatározásában volt.

Az elsőfokú bíróság a felperesekkel szemben úgy tekintette, hogy a minimálbérből csak az a rész eredményezi a kifejtett munka tényleges ellenszolgáltatását, melyet a munkát végző személy realizálhat, amellyel rendelkezni jogosult. Ez a megközelítés a másodfokú bíróság megítélése szerint a felmerült kár *damnum emergens*-ként tényleges kárként történő meghatározása szempontjából is helyes, mert a közterhek nélkül figyelembevett „nettó” összeg a munka valós ellenértéke; az ezekre rakódó közterheket pedig csak akkor lehetne figyelembe venni, ha költségként (idegen munkaerő igénybevétele esetén) ténylegesen felmerültek volna. Az egyértelműség kedvéért a másodfokú bíróság célszerűbbnek látta az egy órára eső ellenértéket meghatározni a hétköznapi értelemben nettó értéken, ami azonban a végeredményét illetően az elsőfokú bíróság számítási módjával megegyezik. Összegaszerűségében, a számítási pontatlanságok javítása folytán a felperesi fellebbezés kisebb részben mégis teljesíthető volt.

A kamatmarasztalásra irányuló fellebbezést érintően a középarányos kezdő időpont a hátralékos időszakot tekintve 2008. december 15. napja lenne, így a késedelmi

kamatkövetelés kezdő időpontjának módosítására nem látott a másodfokú bíróság lehetőséget.

A háztartási kisegítő többletköltségét illetően az elsőfokú bíróság helytállóan mérlegelte a III. rendű felperes egészségi állapotával összefüggésbe hozható többletmunkák mértékét. A rendelkezésre álló adatok értékelésénél - szemben a felperesi fellebbezésben foglaltakkal - eljárási szabálysértést nem követett el. A háztartási többletmunka indokoltsága és mértéke csak részben orvosi szakkérdés; megítéléséhez egyrésztől elengedhetetlen annak tisztázása, hogy az egészségi állapot mely elváltozása milyen jellegű korlátozottságot, ennek megfelelően a háztartási munkák terén milyen jellegű többletigényt idéz elő, másrésztől azonban az okozatosság kérdéseinek végigvezetése, annak megítélése, hogy a kifejtettként állított tevékenység csak és kizárólag a káreseményre visszavezethetően mennyiben indokolt, valamennyi releváns körülmény általános élettapasztalatok szűrőjén át történő együttes bírói értékelését igényli.

Alaptalanul állították a felperesek azt is, hogy a szakértői véleményt az elsőfokú bíróság az alperes általi elfogadása folytán nem tehetette volna mérlegelés tárgyává; a felperesek álláspontjával szemben ugyanis a szakértői vélemény elfogadását külön erre vonatkozó alperesi nyilatkozat nélkül nem lehet az ellenkérelem módosításának tekinteni, a szakvélemény fél általi elfogadása pedig annak bíróság általi feldolgozását és az egyéb adatokkal együttesen történő értékelését nem váltja ki.

A GYES és a háztartási többletmunka összefüggését illetően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kifejtetteket annyiban pontosítja, hogy a II. rendű felperes átlagosan napi nyolc órai (főállású) kieső munkájának ellentételezésére jövedelempótló járadékot kap, így tehát a háztartási többlettevékenységet nem kizárólag a szabadideje terhére végzi.

Az utazási többletköltség kapcsán az elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság jogi álláspontja kizárólag a rehabilitációs többletköltségekhez tartozó útiköltség megítélésében tért el. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem volt helyes az elsőfokú bíróság azon megközelítése, hogy a felperesektől elvárható lett volna a szükséges DSGM terápia P, lakóhelyükön történő igénybevétele. Megalapozottan hivatkoztak a felperesek fellebbezésükben arra, hogy a tényleges lehetőségek feltárása nem történt meg; azonban ez nem volt akadálya az érdemi felülbírálatnak, mert a gyermek szempontjából létfontosságú rehabilitáció egyúttal bizalmi kérdés is, így a felperesek - az ésszerűség keretein belül - igényt tarthatnak a bevált és általuk megbízhatónak tartott terápiával, terapeutával kapcsolatos költségek megtérítésére. A gyermek Bba, illetve Kra történő szállításával az I. és II. rendű felperesek kárenyhítési kötelezettségüket nem sértették meg, ezért a másodfokú bíróság, az ezen viszonylatokban felmerült, illetve a jövőben felmerülő költségeket is (2013. május 1. napjától 426 Ft/l üzemanyagköltség elszámolása mellett az elsőfokú ítéleti marasztalást ezen a címen 9696 forinttal felemelve, havi 11.349 forint összegben) megtéríteni rendelte.

A másodfokú bíróság nem látott módot a II. rendű alperesi fellebbezés teljesítésére. A nem vagyoni kártérítés tekintetében nem adtak erre lehetőséget azok az eseti döntések sem, melyekre a II. rendű alperes fellebbezésében összehasonlításként hivatkozott. A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben helyesen mutattak rá, hogy a személyhez fűződő jogok megsértése által okozott hátrányokat mindig egyénileg kell mérlegelni, ezek között a felperesek esetében kimutathatóak voltak olyan

elemek is, melyek a II. rendű alperes által hivatkozott és a felperesi részről részleteiben is feltárt esetben nem jelentkeztek, így értékelést sem nyerhettek. A hivatkozott további döntéseket illetően pedig nem volt mód, de az egyéni elbírálás indokoltságára figyelemmel különösebben szükség sem a részletes összehasonlításra.

Az egész életre kiható, a felperesi család életét gyökeresen felforgató személyhez fűződő sérelem másnemű előnnyel történő ellentételezéséhez feltétlenül indokolt és szükséges

- 2004. évi értékviszonyokra figyelemmel is - az elsőfokú bíróság által megítélt összegű nem vagyoni kártérítés.

Így van ez a IV. rendű felperes esetében is, annak ellenére is, hogy a IV. rendű felperes személyisége, neveltetése „elbírta” károsodás nélkül a beteg testvér állapotából fakadó megterheléseket és pszichés sérülést a IV. rendű felperes nem szenvedett. A IV. rendű felperes azonban - ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította - nyilvánvalóan nem élhet olyan életet, szülei részéről olyan mértékű és terjedelmű figyelemre nem számíthat, mintha a testvére egészségesen született volna. Testvéréhez való kapcsolata is sérült a történetek miatt. A testvéri kapcsolat azon legjelentősebb eleme, hogy a testvérek egész életükben kölcsönösen számíthatnak egymásra, a IV. rendű felperes esetében egyoldalú marad, hiszen őt fokozottan terhelni fogja beteg testvére támogatásának erkölcsi kötelezettsége, ugyanakkor azonban ellentételezésre, testvéri segítségre maga nem számíthat.

Ami az alperesi fellebbezéssel érintett egyes vagyoni károkat illeti, a másodfokú bíróság a kötelező egészségbiztosítási ellátásként igénybe vehető utazási költségtérítés kapcsán a Ptk. 340.§ (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettség megsértését a felperesek terhére nem látta felróhatóknak. Az utazási költségtérítés lehetősége nem a fellebbezési ellenkérelemben egyébként helyesen elemzett 1997. évi LXXXVIII. törvény 22.§ (1) bekezdése, hanem annak a 2006. évi CXV. törvény 43.§ (11) bekezdés ab) pontjával módosított 22.§ (4) bekezdése alapján illette volna meg a felpereseket, az eljárás során azonban nem merült fel adat arra nézve, hogy erről ők bárkitől tájékoztatást kaptak volna, az utazási költségtérítés igénybevételéhez szükséges, a 217/1997. (XII.1.) Korm. rendelet 11.§ (3) és (5) bekezdése szerinti utazási utalványt részükre kiállították volna; mivel pedig az utólagos kiállításra a jogszabály értelmében nincs mód, így ennek elmulasztása a felperesek terhére nem értékelhető.

A III. rendű felperes tömegközlekedés igénybevételére alkalmatlan, járásképtelen, jármű használati igénye meghaladja egy egészséges gyermek ezzel kapcsolatos igényét. Az ebből eredő többletköltség megállapításának nem elengedhetetlen feltétele a bizonylatolás. A 150 kilométeres havi többlet útiköltségigény kapcsán az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a beteg gyermek állapota közlekedési többletköltséget fog generálni a jövőben is. A korábbi években ezzel összefüggésben ténylegesen megtett távolságok átlagos havi mértéke a 150 kilométert meghaladta, így az elsőfokú bíróság által irányadónak elfogadott többletigény eltúlzottnak egyáltalán nem tekinthető.

A II. rendű felperes jövedelemvesztését illetően az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást. Miután a II. rendű felperes rendelkezésre álló idejének jelentős részét beteg gyermeke ápolására, gondozására, a háztartási többletmunkák elvégzésére fordítja, így a közalkalmazotti jogviszonyának megfelelő munkakörét nem tudja ellátni, egyéb kereső tevékenységét azonban képes olyan időben és beosztással végezni, amelyre a klinikai főállása mellett is módja nyílt volna. Erre utal, hogy igazságügyi szakértői tevékenységét

már a GYES előtt megkezdte, a magánrendelés pedig főállásban praktizáló orvosok esetében is másodállásként megszokott. Emiatt szükségtelen volt annak feltárása, hogy a II. rendű felperes ezen tevékenységeivel összefüggésben milyen jövedelmet ér el.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján fellebbezett részében részben megváltoztatta és a II. rendű alperest az I-II. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára terhelő, 2004. június 1. napjától 2013. április 30. napjáig felmerült ápolási, gondozási hátralék összegét 7.360.404 forintról 7.423.363 forintra, a 2004. június 1. napjától 2013. április 1. napjáig terjedő időben a rehabilitációs kezelésekre történő utazásokkal felmerült többletköltség összegét 759.099 forintról 1.396.150 forintra, a 2013. május 1. napjától kezdődően havonta felmerülő utazási többletköltség-járadékot havi 1.653 forintról 11.349 forintra felemelte és az I-II. rendű felperesnek, mint egyetemleges jogosultaknak járó elsőfokú perköltség elsőfokú bíróság által megállapított összegét az így megváltoztatott marasztaláshoz igazította.

Ezt meghaladóan, a peres felek által előterjesztett fellebbezéseket egyebekben alaptalannak találva az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperesek fellebbezésének pertárgyértéke összesen 7.336.149 forintot tett ki (ápolás, gondozás költsége 3.955.800 forint, háztartási kisegítő költsége 2.625.655 forint, terápiás útiköltség 638.342 forint, terápiás útiköltség-járadék 116.352 forint). A fentiekben meghatározott fellebbezési értékből az I-II. rendű felperesek 809.162 forint vonatkozásában lettek pernyertesek, ami 11 % mértékű felperesi pernyertességet jelent.

A felperesi fellebbezés kapcsán az I-II. rendű felpereseknek járó perköltség összege a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés *a)* pontja, 4/A.§-a alapján 232.900 forint, ebből a felperesek pernyertességével arányos 25.600 forint, míg a II. rendű alperesnek járó perköltség 183.400 forint, ebből a pernyertességével arányos 163.200 forint.

A II. rendű alperes 11.062.704 forint perértékű fellebbezése (nem vagyoni kártérítés 9.000.000 forint, jövedelempótló járadék 1.770.456 forint, közlekedési többletköltség 292.248 forint) sikertelen lett, a II. rendű alperesi fellebbezés kapcsán a II. rendű alperes a felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés *b)* pontja, 4/A.§-a alapján megállapítható 337.700 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére köteles.

A II. rendű alperesnek a nagyobb részben sikertelen felperesi fellebbezés után járó 163.200 forint és a felpereseknek járó 25.600 forint különbözeteként a felpereseknek kellene megfizetniük a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján 137.600 forint perköltséget, ezt a másodfokú bíróság levonásba helyezte a sikertelen II. rendű alperesi fellebbezés után a felpereseket megillető perköltségéből. Ekként a Pp.81.§ (1) bekezdésére figyelemmel végeredményben az I. és II. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak a II. rendű alperestől 200.100 forint másodfokú perköltség megfizetésére tarthatnak igényt.

A feljegyzett fellebbezési illetéket az I-II. rendű felperesekre eső részében a Kmr.15.§ (1) bekezdése, egyebekben a II. rendű alperes személyes illetékmentességére figyelemmel az Itv.5.§ (1) bekezdés *c)* pontja alapján az állam viseli.

P é c s , 2013. november 21.

. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, dr.
Vogyicska Petra s.k. bíró